

Brugse Meester van 1499, tweeluik 'Madonna en kind' en 'Abt Christiaan De Hondt', 31,5 x 14,5 cm en 31 x 14,5 cm
KONINKLIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN, ANTWERPEN

state indemnity (afpraak van staat tot staat tot verzekerde dekking van de schade) worden dergelijke tentoonstellingen steeds moeilijker, zonet onmogelijk. Musea in België betalen een promisse van het vastgelegde verzekeringsbedrag.”

menten, eerder dan met enkele goed uitgewerkte exposities.”

MYSTERIE

Met pure wetenschapsbeoefening alleen red je het tegenwoordig als conservator niet meer. Door de jaren heeft Vander Auwera zich ontpopt als een tactisch en stijlvolle diplomaat. Hij reist nagenoeg de wereld rond en is door zijn voorganger in talloze kunstmiddens geïntroduceerd. Zelfs dan valt het niet mee om verzamelaar afstand te laten doen van hun lievelingen. Soms gaan de onderhandelingen gepaard met een zweem van mysterie omwille van de veiligheid. Verzamelaars maken zich niet graag kenbaar, dat zou hen te kwetsbaar maken. Zo kende Vander Auwera pas na twee jaar de identiteit van een verzamelaarster. Het schilderij waar het uiteindelijk om draaide, bleek bij nader inzien toch niet zo geschikt. Joost Vander Auwera: “Je moet altijd ter plaatse gaan kijken. En in dit geval moest ik op mijn diplomatische tenen lopen. Het is en blijft belangrijk dat musea netwerken opzetten en vertrouwensrelaties onderhouden met particuliere verzamelaars. Je vergroot daarmee de slagkracht van je museum. Met privé-verzamelaars moet je voorzichtig zijn. Niet zelden wil een verzamelaar zijn kunst verzilveren. Het is dus opletten geblazen en zaak om het publieke belang te dienen zonder het vertrouwen van de verzamelaar te beschamen.”

Philip Willaert

De 'sandwichverpakking' van het diptiek van Christiaan De Hondt
KONINKLIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN, ANTWERPEN

info

Vlaamse Primitieven, de mooiste tweeluiken

{ Van 3 maart tot — en met 27 mei 2007
Open van dinsdag tot en met zaterdag van 10 tot 17 uur, zondag tot 18 uur
Gesloten op maandag
Koninklijk Museum voor Schone Kunsten
Leopold de Waelplaats
2000 Antwerpen
Tel. 03 238 78 09
Het volgende themanummer dat verschijnt in april 2007 is volledig gewijd aan deze tentoonstelling.

Rubens. Een genie aan het werk

{ Van 14 september 2007 tot 27 januari 2008
Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, Brussel

Denijs van Alsloot, De Brusselse ommegang van 1615. Processie op de Zavel, 1616, olieverf op doek
MUSEO DEL PRADO, MADRID

België (?) in de zeventiende eeuw

De zeventiende eeuw bij ons was een turbulente periode. Ze krijgt nog steeds het etiket 'ongelukseeuw' opgeplakt en men verwijst dan naar de oorlogen tegen de Verenigde Provinciën en Frankrijk, naar de Spaanse 'bezetting' of de sluiting van de Schelde. Onze zeventiende eeuw verbleekt inderdaad naast de Gouden Eeuw van de noorderburen. En de vergelijking met de Nederlanden in de zestiende eeuw en met het Oostenrijkse bewind in de achttiende eeuw valt ongunstig uit. De samenstellers van de tweedelige uitgave *België in de 17de eeuw* brengen daarbij belangrijke nuances aan.

De oorlogen, tot 1648 tegen de Verenigde Provinciën en van 1635 tot 1715 tegen Frankrijk, speelden zich voornamelijk in de grensstreken af. De troepen van Lodewijk XIV belegerden ook steden in het binnenland maar ze gingen in onze gewesten minder moorddadig tekeer dan in andere landen omdat de zonnekoning een annexatie op het oog had. De zuidelijke Nederlanden kenden een relatief lage belastingdruk omdat ze de factuur van het oorlogvoeren konden doorschuiven: eerst naar Spanje toen er tegen de Verenigde Provinciën gevochten werd, later naar diezelfde Verenigde Provinciën en Engeland voor de oorlog tegen Frankrijk. De landbouw is altijd blijven functioneren en onze gewesten kenden geen grote hongersnoden. Dat klinkt allemaal positiever dan het cliché van de 'ongelukseeuw'.

Ook van een zogenaamde Spaanse 'bezetting' is volgens de auteurs geen sprake. De lokale machthebbers hebben Spanje gevraagd om in de zuidelijke Nederlanden te blijven. Ze rekenden op de Spaanse troepen en het Spaanse geld voor de verdediging van het land. De Spaanse autoriteiten van hun kant moesten in de langdurige oorlogen tegen de Verenigde Provinciën en Frankrijk de medewerking krijgen van de adellijke en kerkelijke grootgrondbezitters op het platteland en van de stedelijke burgerij. Die kregen dan van een verzwakt Spanje een grote mate van zelfbestuur. De boekdelen geven nog meer kleur aan de 'sombere' zeventiende eeuw als ze schrijven over de jezuiten en andere

Prof. Paul Janssens (red.)
België in de 17de eeuw
De Spaanse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik (1585-1715)
Uitgegeven door Snoeck en Dexia
Twee hardcovers in foedraal, 296 blz. (deel 1) en 448 blz. (deel 2),
700 illustraties, 25 x 29,7 cm
ISBN 90-5349-585-1
99,00 EURO

kloosterorden die een netwerk van colleges uitbouwden, waarvan een aantal nog altijd bestaat. Eveneens in het onderwijs kreeg de humanioraopleiding vaste vorm. Naast de barokke vernieuwingsdrang, vooral in kerkinterieurs, wijzen de auteurs op architecturale verwezenlijkingen uit die periode, zoals de restauratie van begijnhoven en de heropbouw van de Brusselse Grote Markt, die vandaag zijn opgenomen in de Unesco-lijst van het wereldpatrimonium.

België in de 17de eeuw behandelt de geschiedenis van de zuidelijke Nederlanden van 1585, toen de Spaanse koning zijn gezag hier herstelde, tot 1715, wanneer het gebied aan de Oostenrijkse Habsburgers wordt overgedragen. Er is ook aandacht voor het naburige prinsbisdom Luik. Beide landen zullen ruim honderd jaar later de Belgische staat vormen. Wat 'België' al in de titel van een boek over de zeventiende eeuw komt doen, is een raadsel.

Het boek heeft de ambitie het standaardwerk voor die periode te zijn. Daar zijn de meer dan dertig specialisten-auteurs, onder leiding van professor Paul Janssens, in geslaagd. Ze brengen een compleet en rijkgeschakeerd verhaal dat al even rijkelijk geïllustreerd is. (MV)

Kunstcollectie van de Provincie Antwerpen

Sinds 1971, toen het nieuwe provinciehuis in gebruik werd genomen, verzamelt de provincie Antwerpen kunst. Ondertussen telt de werken van zo'n 630 kunstenaars, waaronder grote namen zoals James Ensor, Eugène Van Mieghem, Frans Masereel, Constant Permeke, Marie Jo Lafontaine, Anne-Mie Van Kerckhoven, Michel Seuphor, Fred Bervoets, Pol Mara, Jan Fabre, Luc Tuymans, Pol Bury, Vic Gentils en Panamarenko. Ze bevat ongeveer 400 schilderijen, 850 grafische werken, 300 ruimtelijke werken en 24 wandtapijten.

In een stevige publicatie selecteerde men tweehonderd topwerken die de collectie, samen met een gratis aanbod van rondleidingen, ontsluiten. Het is geen wetenschappelijke catalogus, maar een informatief kijk-, lees- en bladerboek met duidende teksten en duidelijke foto's. Maar u kan ook gratis kennis maken met deze kunstwerken. De gegidste rondleidingen duren iets meer dan 2 uur. Voor reservatie neemt u contact op met Marc Van Geffen, tel. 03 240 51 46 of marc.vangeffen@admin.provant.be (PW)

Kunstcollectie Provincie Antwerpen
412 bl., kleurendruk, 22x 23 cm
ISBN 9066250992
25 EURO
TE BESTELLEN BIJ FRANS DE POORTER
VIA MAIL FRANS.DE.POORTER@ADMIN.
PROVANT.BE OF TEL. 03 240 51 31